

X Kontrola i audyt

X.1 Kontroler z art. 23 (kontroler pierwszego stopnia)

Zanim wniosek o płatność dla projektu trafi do WS, wydatki poniesione w projekcie muszą zostać zweryfikowane przez niezależnego kontrolera pod kątem prawidłowości i zgodności z prawem. W tym celu państwa członkowskie – Polska i Saksonia utworzyły system kontroli pierwszego stopnia. Określa on kontrolerów, którzy są uprawnieni do weryfikacji wydatków zadeklarowanych przez partnerów projektu. Zadaniem kontrolerów jest m.in. potwierdzanie kwalifikowalności zadeklarowanych wydatków oraz ich zgodność z wnioskiem o dofinansowanie, zasadami programu, prawem unijnym i krajowym, także pod kątem realizacji wskaźników produktu (pod kątem ilości i jakości).

Zarówno w Polsce, jak i Saksonii zostały wyznaczone organy/instytucje, które są uprawnione do wykonywania tych zadań. Kontrola pierwszego stopnia dla partnerów polskich i saksońskich w programie jest bezpłatna.

Państwo członkowskie	Część obszaru wsparcia	Organ/instytucja
Polska	Podregion jeleniogórski	Wojewoda Dolnośląski
	Pozostała część województwa dolnośląskiego	Wojewoda Dolnośląski
	Powiat żarski	Wojewoda Lubuski
	Pozostała część województwa lubuskiego	Wojewoda Lubuski
	Pozostała część Polski	Wojewoda Lubuski
Saksonia	Powiat Görlitz	Saksoński Bank Odbudowy (SAB)
	Powiat Bautzen	Saksoński Bank Odbudowy (SAB)
	Pozostali beneficjenci	Saksoński Bank Odbudowy (SAB)

Kontrola wydatków odbywa się na poziomie partnera projektu. Obejmuje zarówno kontrolę administracyjną, jak i ewentualne kontrole na miejscu.

Kontrola administracyjna trwa maksymalnie 90 dni kalendarzowych po otrzymaniu częściowego wniosku o płatność. Tylko wydatki zweryfikowane przez kontrolera z art. 23 właściwego dla danego partnera projektu są uznane za kwalifikowalne w ramach programu.

X.2 Zakres kontroli

DO UZUPEŁNIENIA

X.3 Skargi dotyczące decyzji kontrolera z art. 23

Zastrzeżenia dotyczące wyników kontroli, o której mowa w art. 23 Rozporządzenia EWT, o ile zostały przewidziane, są rozpatrywane w oparciu o rozwiązania krajowe Państwa Członkowskiego, w którym beneficjent ma siedzibę.

Polski beneficjent może składać zastrzeżenia dotyczące wyników kontroli z art. 23 Rozporządzenia EWT zgodnie z art. 25 *ustawy o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*.

Niemiecki beneficjent może składać zastrzeżenia do decyzji właściwego kontrolera z art. 23 (SAB) w ciągu miesiąca od otrzymania przez partnera projektu informacji o decyzji, pisemnie lub o protokołu u właściwego kontrolera (SAB). Skarga wymaga podania uzasadnienia. Jeśli skarga jest uzasadniona, zostaje uwzględniona przez kontrolera z art. 23. W przypadku, gdy skarga nie jest uzasadniona, kontroler z art. 23 powiadomi o tym na piśmie partnera projektu.

IZ nie rozpatruje zastrzeżeń dotyczących wyników kontroli z art.23.

X.4 Audyt

Polska i Saksonia wspólnie ustanowiły Instytucję Audytową (IA) oraz Grupę Audytorów, wspomagającą IA w jej zadaniach.

Zgodnie z art. 127 Rozporządzenia Ogólnego, IA jest odpowiedzialna za przeprowadzanie audytów prawidłowego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli w programie oraz przeprowadzanie audytów na próbie projektów zweryfikowanych przez kontrolerów. Zgodnie z art. 25 rozporządzenia EWT, w wypełnianiu zadań IA jest wspierana przez Grupę Audytorów.

Celem przeprowadzanego przez IA audytu jest potwierdzenie jakości kontroli przeprowadzonych przez kontrolerów z art. 23, tzn. czy w próbie wydatków poświadczonych do KE objętych audytem nie znajdują się wydatki poniesione nieprawidłowo.

Procedura kontrydiktoryjna po stronie polskiej i saksońskiej jest zróżnicowana:

Saksonia

Obowiązkiem beneficjenta wiodącego i pozostałych partnerów projektu jest ułatwienie audytorom wykonywania ich zadań oraz dostarczanie niezbędnej do audytu dokumentacji, a także udostępnianie powierzchni na czas kontroli. Po zakończeniu audytu zostanie sporządzony i przekazany do IZ/ IK wstępny raport z audytu /protokół z kontroli. Partnerzy projektu w razie potrzeby będą włączeni do wyników audytu w ramach procedury kontrydiktoryjnej. **Po zakończeniu procedury kontrydiktoryjnej instytucja audytowa sporządzi końcowy raport z audytu. W przypadku stwierdzenia braku błędów, nie sporządza się raportu wstępnego, tylko od razu raport końcowy z audytu.**

Polska

Audytem objęci są kontrolerzy z art. 23, natomiast czynności audytowe prowadzone są zarówno w siedzibie kontrolerów z art. 23 jak również w siedzibie partnerów projektów oraz na miejscu realizacji projektu. Po przeprowadzeniu czynności audytowych Urząd Kontroli Skarbowej sporządza:

- protokół (zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U z 2012, poz. 749 ze zm.), który otrzymuje do podpisu beneficjent projektu. Z treści protokołu wynika, kto, kiedy, gdzie i jakich czynności dokonał, kto i w jakim charakterze był przy nich obecny, co i w jaki sposób w wyniku tych czynności ustalono i jakie uwagi zgłosiły obecne osoby. Protokół nie zawiera informacji o stwierdzonych wydatkach niekwalifikowanych. Partner projektu ma możliwość odmówić podpisania ww. protokołu.

- podsumowanie ustaleń dokonanych u Kontrolera I-go stopnia. Ww. dokument zawiera informację o stwierdzonych w projekcie nieprawidłowościach oraz wysokość ewentualnych kosztów niekwalifikowalnych. Kontroler I-go stopnia może wnieść zastrzeżenia do ww. podsumowania.

Następnie IZ potwierdza do IA wystąpienie nieprawidłowości ze skutkiem finansowym natomiast IA sporządza końcowy raport z audytu (jeśli konieczne jest odzyskiwanie środków – wszczynana jest odpowiednią procedurą). O zamiarze odzyskiwania środków IZ pisemnie informuje beneficjenta wiodącego. Jeżeli beneficjent wiodący nie zgadza się z ustaleniami IZ, może wnieść zastrzeżenia, w trybie i na zasadach określonych w umowie o dofinansowaniu.

Każdy projekt może podlegać audytowi w czasie jego realizacji, a także po zakończeniu realizacji (zwłaszcza w kontekście zachowania trwałości produktów i efektów projektu). Z tego względu dokumentacja projektowa musi być należycie przechowywana.

Kontrole projektu mogą również zostać przeprowadzone przez inne, zarówno krajowe jak i europejskie organy upoważnione do przeprowadzenia kontroli podmiotów realizujących projekty np. organy Unii Europejskiej, Trybunału Europejskiego lub krajowe organy kontrolne.